

VILNIAUS UNIVERSITETO DOKTORANTŪROS STUDIJŲ DALYKO SANDAS

Mokslo sritis/ys, kryptis/ys (kodai)	Medicinos ir sveikatos mokslai (M 000): Medicina (M 001); Visuomenės sveikata (M 004); Slauga (M 005); Odontologija (M 002) Gamtos mokslai (N 000): Biologija (N 010) Socialiniai mokslai (S 000): Edukologija (S 007)			
Fakultetas, Institutas, Katedra /Klinika	Medicinos fakultetas Klinikinės medicinos institutas Vidaus ligų ir šeimos medicinos klinika			
Dalyko pavadinimas (ECTS kreditai, val.)	Bendruomenės ir šeimos sveikata 8 kreditai (212 val.)			
Dalyko studijų būdas	Paskaitos	Seminarai	Konsultacijos	Individualus darbas
ECTS kreditai	-	-	1	7
Dalyko vertinimo būdas (vertinama 10 balų sistemoje)	<u>Pranešimo pristatymas ir įvertinimas.</u> pranešimas pristatomas tiksline tema, kuri derinama su koordinuojančiais dėstytojais (doktorantas turi išanalizuoti, apžvelgti ir pristatyti naujausias mokslines publikacijas, susijusias su atitinkama tema). Pranešimo vertinimo kriterijai (minimalus įskaitomas balas – 5): a) pateiktos medžiagos aktualumas, naujumas ir atitikimas pasirinktai temai (2 balai); b) bendra pranešimo struktūra ir apimtis, aiškus žinių pateikimas, argumentacija, glaustumas ir konkretumas (2 balai); c) apibendrinimas, išvadų pristatymas ir pagrindimas (1 balas); d) probleminių klausimų iškėlimas, apžvelgtų žinių taikymo savajame disertaciniame darbe pateikimas (3 balai); e) vaizdinių priemonių organizavimas, gebėjimas dalyvauti diskusijoje, klausimų valdymas, oratoriniai gebėjimai (2 balai).			
DALYKO KURSO TIKSLAS				
Pagrindinis kurso tikslas - išanalizuoti bendruomenės sveikatos sampratą ir pagrindinius bendruomenės sveikatai įtaką darančius veiksnius, bendruomenės sveikatos rodiklius ir jų tyrimo metodus, sveikatos politikos strategiją bendruomenės sveikatos srityje, supažindinti studentus su problemomis, susijusiomis su bendruomenės sveikatos strategijų, sveikatos ugdymo ir prevencijos programų įgyvendinimu. Ypatingas dėmesys skiriamas Europos Bendrijos šalių sveikatos politikai ir bendruomenės sveikatos teisės aktams, jų palyginimui su Lietuvos sveikatos politika ir bendruomenės sveikatos teisės aktais.				
PAGRINDINĖS DALYKO TEMOS				
1. Bendruomenės apibrėžimas, jos savybės, tipai, funkcijos. Bendruomenės struktūra, klasifikacija ir socialinės grupės. Bendruomenės sveikatos apibrėžimas. Bendruomenės sveikatos vertinimas. Bendruomenės sveikatos priežiūra: apibrėžimas, filosofija, tikslai, sudėtis, įtakojantys veiksniai. Bendruomenės sveikatos priežiūros sritys ir lygiai. Bendruomenės sveikatos priežiūros įstaigos ir paslaugos. Bendruomenės dalyvavimas sveikatos priežiūroje. Bendruomenės ir jos tikslinių grupių sveikatos vertinimas ir poreikių įvertinimas. Bendruomenės sveikatos priežiūros duomenų nustatymas ir apibendrinimas. Duomenų vertinimo metodai. Problemų sprendimo prioritetų nustatymas. 2. Šeimos sveikatos apibrėžimas ir objektas. Šeimos samprata. Šeimos tipai. Šeimos gyvenimo ciklai, funkcijos ir bendri bruožai. Šeimos dinamika. Sveikos šeimos				

požymiai. Šeimos rizikos veiksniai ir sveikatos problemos. Šeimos sveikatos vertinimas. Šeimos svarba sveikatos raidai. Šeimos sveikatos vertinimas. Šeimos sveikatos priežiūros disciplinos apibrėžimas ir objektas. Istorinė šeimos sveikatos priežiūros raida. Šeimos sveikatos priežiūros vieta bendroje sveikatos priežiūroje. Šeimos sveikatos priežiūra - paciento teisių gynimas. Naujagimių, vaikų ir paauglių sveikatos priežiūros šeimoje principai. Darbingo amžiaus asmenų sveikatos priežiūra. Pagyvenusių asmenų sveikatos priežiūra. Šeima ir nepagydomai sergantis jos narys. Šeima ir negalia. Mirtis šeimoje - medicininės pasekmės. Sveikatos priežiūros etika.

3. Pirminės sveikatos priežiūros samprata, pagrindiniai elementai, rūšys. Pirminės sveikatos priežiūros principai ir jų įgyvendinimo politika. Pirminės sveikatos priežiūros organizavimo principai kitose šalyse. Pirminės sveikatos priežiūros plėtra ir bendruomenės sveikatos problemos. Asmens ir visuomenės sveikatos priežiūros integracijos problemos. Pagrindinės sveikatos priežiūros diagnostikos, gydymo, reabilitacijos ir slaugos priemonės. Patikrinimai pirminėje sveikatos priežiūroje. Medicininė dokumentacija. Pagyvenusių žmonių sveikatos priežiūra bendruomenėje. Ilgalaiškės slaugos ypatumai sveikatos priežiūros sistemoje. Paliatyvioji slauga. Ambulatorinės slaugos paslaugos namuose. Pirminės sveikatos priežiūros įstatymai ir standartai.
4. Komandinio darbo samprata. Pirminės sveikatos priežiūros (PSP) komandos samprata ir funkcijos. Pirminės sveikatos priežiūros centro darbuotojų veiklos organizavimas, jų darbo principai, dokumentacija, jų veiklą reglamentuojantys įstatymai ir standartai. Pagrindiniai sveikatos priežiūros komandos nariai: šeimos gydytojas, bendruomenės slaugytojas, socialinis darbuotojas. Kiti komandos nariai. Pagrindiniai komandos narių bendradarbiavimo principai ir jų kompetencija. Šeimos gydytojo funkcijos, atsakomybė, veiklos sritis ir kompetencija, jo sąveika su socialiniu darbu. Bendruomenės slaugytojo, bendrosios praktikos slaugytojo, išplėstinės praktikos slaugytojo, slaugytojo padėjėjo vieta komandoje, jo sąveika su socialiniu darbu. Socialinio darbuotojo pareigos pirminės sveikatos priežiūros įstaigoje. Bendruomenės slaugytojo pareigos ir kompetencija. Bendrosios praktikos slaugytojo samprata ir kompetencija. Išplėstinės praktikos slaugytojo kompetencija pirminėje sveikatos priežiūroje. Socialinio darbuotojo veikla sveikatos priežiūros sistemoje. Socialinių darbuotojų veikla sveikatos priežiūros sistemoje, kurią reglamentuoja Lietuvos Respublikos socialinių paslaugų įstatymas. Socialinių darbuotojų pareigybės - socialinis darbuotojas, socialinio darbuotojo padėjėjas (slaugytojas), globos darbuotojas: jų funkcijos, pareigos, kompetencija, bendradarbiavimas su sveikatos priežiūros specialistais. Pagrindiniai socialinio darbo sveikatos priežiūros sistemoje principai ir tikslai. Informavimas ir konsultavimas. Socialinės ir slaugos paslaugos namuose. Reabilitacijos paslaugos. Socialinių darbuotojų veiklos organizavimas sveikatos priežiūros įstaigose. Socialinių darbuotojų veiklos organizavimas namuose.

SVARBIAUSIA REKOMENDUOJAMA LITERATŪRA

1. Blaževičienė A, Krančiukaitė-Butylkinienė D, Spirgienė L. Bendruomenės sveikata ir gerovė. Vitae Litera, 2020, 300.
2. Valius L, Jaruševičienė L. Paauglių sveikatos priežiūra. Vitae Litera, 2008, 346.
3. Liseckienė I, Valius L. vDauginėmis lėtinėmis ligomis sergančiųjų tęstinė priežiūra. Rekomendacijos daugiadalykei komandai. 2024, 132.
4. Bagdonas G, Damulevičienė G, Lesauskaitė V, Macijauskienė J, ValiusL, Venskutonis D, Visokinskas A. Pagyvenusių žmonių sveikatos priežiūra. Vitae Litera, 2009, 288.
5. Staten A, Staten P, Practical General Practice: Guidelines for Effective Clinical Management. Elsevier, 7th Edition, 2019.
6. Boulton ML, Wallace RB. Maxcy-Rosenau-Last Public Health & Preventive Medicine, 16th Edition, 2022.

<https://accessmedicine.mhmedical.com/content.aspx?bookid=3078§ionid=255956347>

7. Rakel RE, Rakel DP. Textbook of Family Medicine. Elsevier Saunders, 9th Edition, 2016. <https://www.clinicalkey.com/student/content/book/3-s2.0-B9780323239905000526>
8. Guzys D, Brown R, Halcomb E, Whitehead D. An Introduction to Community and Primary Health Care, Cambridge University Press; 2020.
9. Maier CB, Kroezen M, Busse R, Wismar M, eds. Skill-Mix Innovation, Effectiveness and Implementation: Improving Primary and Chronic Care. Cambridge University Press; 2022.
10. Nolte E, Merkur S, Anell A, eds. North J. Achieving Person-Centred Health Systems: Evidence, Strategies and Challenges. Cambridge University Press; 2020.

KONSULTUOJANTYS DĖSTYTOJAI

1. Dalyką koordinuojantis dėstytojas: Sonata Varvuolytė (doc. dr.).
2. Violeta Ožeraitienė (doc. dr.).
3. Aldona Mikaliūkštienė (doc. dr.).

PATVIRTINTA:

Vilniaus universiteto Medicinos ir sveikatos mokslų Doktorantūros mokyklos Tarybos posėdyje: 2024 m. spalio 15 d.

Tarybos pirmininkė: prof. Janina Tutkuvienė